

COME
RES

Advancing Renewable
Energy Communities

FASILITERING AV LOKALE ENERGISAMFUNN

Nære, men ikke helt der

Fristene for å innføre de reviderte elmarkedsdirektivet (IEMD) og fornybardirektivet (RED II) i medlemsstatenes lovgivning er for lengst overskredet. Det er spennende å følge utviklingen, siden landene gjennomfører grunnleggende endringer i utformingen av egne energimarkeder for å imøtekomme en mer borgerdrevet energiomstilling. Samtidig **fortsetter de nødvendige endringene og mulige rammeverkene å utvikle seg i svært ulik hastighet, uten at noen av medlemslandene har klart å gjennomføre en omstilling** som tilfredsstiller de europeiske kravene.

Kan fristene for gjennomføring ha vært for ambisiøse tatt i betraktning den politiske, tekniske og økonomiske kompleksiteten i de nasjonale energimarkedene? Til tross for dette fortsetter fornybare energisamfunn (REC) å utvikle seg, og innbyggere, små bedrifter, offentlige myndigheter og andre energimarkedsaktører venter (og etterlyser) bedre rammevilkår i tråd med direktivene.

Som COME RES-rapporten [“Comparative Assessment of enabling frameworks for RECs and Support Scheme Designs”](#) formulerer: “Spørsmålet om hvorvidt et land er på rett spor kan ikke måles ved hvorvidt de har implementert relevante punkter i RED II, men snarere ved å se på markedet de opererer i, om de har en vellykket

integrering i nasjonal kontekst og om de har etablert passende rammebetingelser.”

Denne oversikten presenterer derfor et øyeblikksbilde av fremgangen knyttet til disse faktorene i REDII siden februar 2021. Den gir en oversikt over hvordan gjennomføring og opprettelse av de relevante definisjoner, rammeverk, støtteordninger og insentiver skrider frem. Vi ser også på eksempler fra utvalgte medlemsland.

Forfattere: Arthur Hinsch, Carsten Rothballer, ICLEI Europe og Michael Krug, Maria-Rosaria Di Nucci, FUB
Redaktør: Lucy Russell, ICLEI Europe

Basert på [Deliverable 7.1 “Comparative Assessment of Enabling Frameworks for RECs and Support Scheme Designs”](#) fra COME RES project, skrevet av Michael Krug og Maria-Rosaria Di Nucci, Freie Universität Berlin

For en mer detaljert oversikt kan du se på [“Comparative Assessment of enabling frameworks for RECs and Support Scheme Designs”](#), produsert av COME RES-prosjektet, som gir en omfattende beskrivelse av hvert av de ni COME RES-landene Belgia, Tyskland, Italia, Latvia, Nederland, Norge, Polen, Portugal og Spania.

DEFINISJONER AV FORNYBARE ENERGISAMFUNN

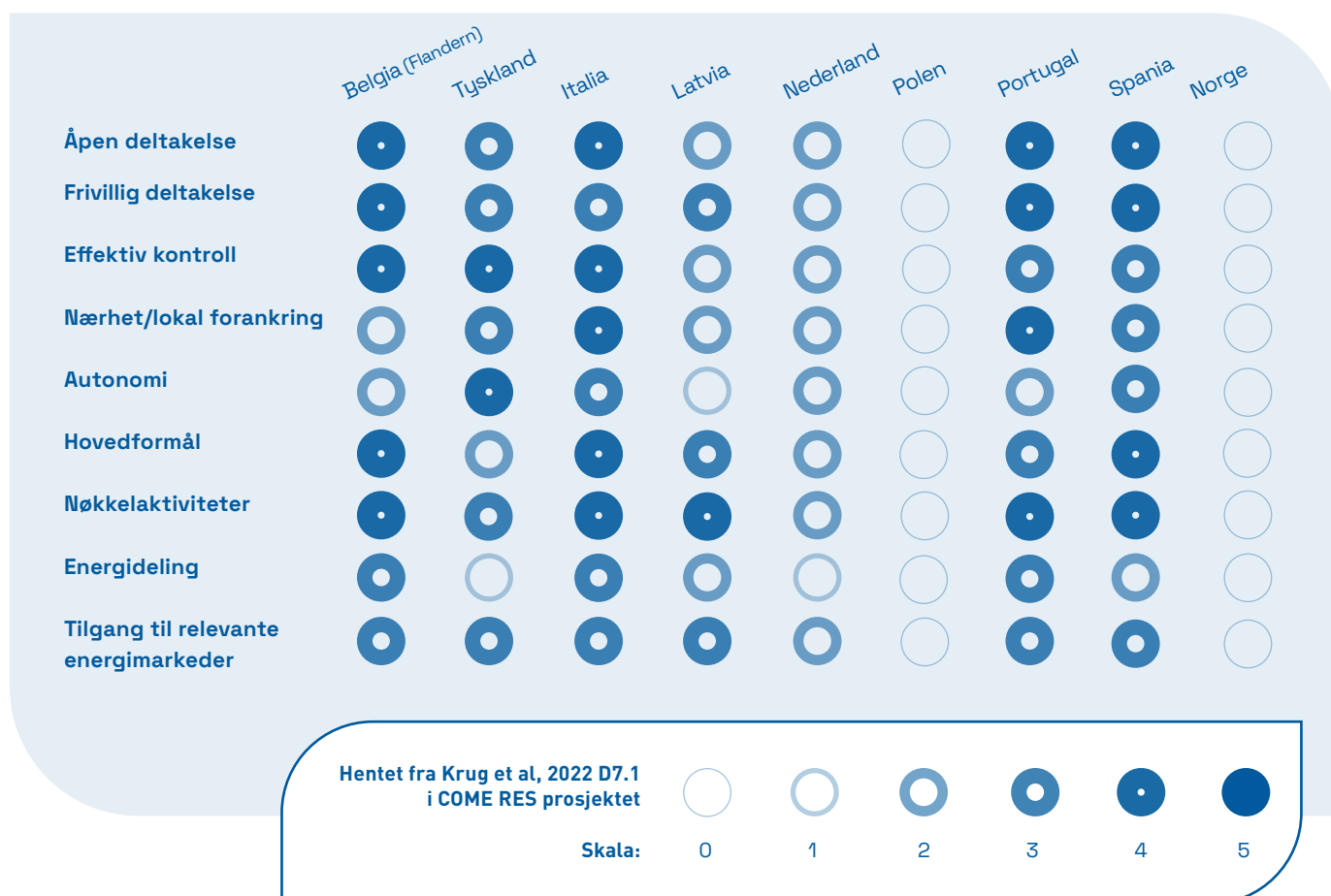
Med unntak av Polen, er juridiske definisjoner av fornybare energisamfunn på plass i de andre COME RES-landene, og delvis i samsvar med de gitte kriteriene i artikkel 2(16) i RED II. En bokstavelig gjennomføring av den europeiske definisjonen ser imidlertid ut til å være den mest foretrukne måten å gjøre ting på. Norge har ingen definisjoner på fornybare energisamfunn, men landet er ikke en del av EU og følger ikke samme plan. Den gode fremgangen vi har sett i de fleste COME RES-land med å innføre nasjonale definisjoner for fornybare

energisamfunn og Citizen Energy Communities (CECs), strekker seg ikke nødvendigvis så langt som til opprettelsen av rammeverk og støtteordninger.

Det er betydelige forskjeller mellom landene når det gjelder hvordan fornybare energisamfunn blir juridisk definert. Mens f.eks. Nederland slår sammen REC-er og CEC-er til et konsept de kaller “energifellesskap”, har Italia separate juridiske definisjoner for hvert av konseptene. Tyskland bruker det allerede eksisterende uttrykket “borgerenergiselskaper” som sammenfaller med det teknologiske omfanget til RECs.

Grafen nedenfor gir en oversikt over tilstanden hos de ni COME RES-landene. Skalaen 0-5 angir i hvilken grad land har innført lovgivning og om barrierer fortsatt eksisterer. Verdiene tar utgangspunkt i et gjennomsnitt basert på individuelle vurderinger for hvert land.¹

¹ For en detaljert forklaring av den sammenlignende vurderingen, vennligst se tabellen i [vedlegget til D.7.1](#)

Flere av medlemsstatene viser stor fleksibilitet når det kommer til de juridiske organisasjonsformene. Felles for alle er at de hvertfall garanterer at hovedhensikten for fornybare energisamfunns ikke er å skape profitt, samt at det sikres sosiale fordeler for medlemmer av energisamfunnet eller lokalsamfunnet de opererer i.

I LATVIA ...

kan den juridiske formen til et fornybart energisamfunn være svært mangfoldig, men i tilfeller der de registrerer seg som et selskap, bør vedtektene sikre at selskapets mål samsvarer med formålet til energisamfunnet. Overskuddet skal ikke utbetales som utbytte, men reinvesteres for å oppfylle formålene som er definert i vedtektene.

Åpen og frivillig deltakelse er sikret i de fleste land der medlemskap er begrenset til fysiske personer, små bedrifter og lokale myndigheter. I Nederland er ikke medlemmer av fornybare energisamfunn lov til å produsere, lagre eller selge energi som deres hovedaktivitet. Andre land pålegger lignende restriksjoner på deltagelse av private selskaper.

Effektiv kontroll er stort sett definert på samme måte som i RED II, uten ytterligere spesifikasjoner. Tyskland vedtok nye endringene i loven om fornybare energikilder i juli 2022. De sier at minst 75 prosent av stemmene må

komme fra personer som bor i et postnummerområde som ligger helt eller delvis innenfor en radius på 50 kilometer rundt anlegget.

Kravet om at medlemmer av fornybare energisamfunn skal være lokalisert i nærheten, resulterte i en rekke tolkninger, ettersom direktivet ikke ga ytterligere spesifikasjoner. Følgelig bestemte flere regjeringer seg for å spesifisere reglene om nærhet med oppfølgende lovgivning som begrenset nærheten geografisk og/eller teknisk.

Effektiv kontroll og nærhet er knyttet sammen ettersom RED sier at fornybare energisamfunn skal "kontrolleres effektivt av aksjonærer eller medlemmer som er lokalisert i nærheten av prosjektene som eies og utvikles av den juridiske enheten."

I TYSKLAND ...

har nærhet blitt definert geografisk for å samsvare med effektiv kontroll, mens det i de fleste andre land er lagt til en teknisk komponent.

I ITALIA, PORTUGAL OG SPANIA ...

oppstår det ytterligere krav knyttet til hvordan medlemmer må kobles på henholdsvis lav-, mellom- og høyspenningsnettet.

I de fleste tilfeller har **autonomi** blitt et prinsipp for fornybare energisamfunn, men lovverket inneholder ingen spesifikasjoner av hva dette betyr på nasjonalt nivå. Sannsynligvis vil det være knyttet til effektiv kontroll. I Tyskland har ikke en aksjonær i et energiselskap lov til å utgjøre mer enn 10 prosent av stemmene. Nederland ser nærmere på prinsippet om én-person-én-stemme for selskaper og mulighetene for å fastsette maksimale andeler for enkelte grupper, eller ytterligere fordeling av stemmene. Det er imidlertid ennå ikke klart om landet vil innføre dette som en del av det nasjonale regelverket for fornybare energisamfunn.

Hovedformålet med et fornybart energisamfunn har ofte blitt definert etter ordlyden i RED II, «å gi økonomiske, sosiale eller miljømessige fordeler til medlemmene/aksjonærene og/eller lokalsamfunnet der energisamfunnet opererer».

Flere land anser fornybare energisamfunn til å være operative innen oppvarming/nedkjøling og fornybar gass. Tyskland er et unntak hvor mange energimiljøer allerede driver med slike aktiviteter, selv om det ikke finnes noen juridisk forbindelse mellom fornybare energisamfunn og oppvarming/kjøling. Dekning av forskjellige sektorer kan også sikres gjennom anbudsspesifikasjoner, slik tilfellet er i Spania.

AKTIVITETER I MARKEDET

Fornybare energisamfunn er forventet å bli en del av medlemslandenes energilandskap. For at dette skal skje, må en rekke rettigheter knyttet til markedsaktivitetene være på plass. Samlet sett kan man se fremgang, men noen land sliter tydelig med å gi fornybare energisamfunn mer kapasitet til å fungere som fullverdige energileverandører.

De fleste land ser ut til å tillate fornybare energisamfunn å produsere, konsumere, lagre og selge fornybar energi.

I Tyskland ser det imidlertid ut til at slike aktiviteter eksisterer i en gråson, ettersom mange energiselskaper driver med slike aktiviteter, selv om dette ikke er tillatt i lovgivningen. Polen har allerede et eksisterende rammeverk for “energiklynger” og “energikooperativer”, men har ikke innført bestemmelsene for fornybare energisamfunn og den polske RES-loven pålegger betydelige restriksjoner. I Norge, som fortsatt mangler en definisjon på REC, forventes det nye forskrifter i 2022, for å tillate deling av egenprodusert strøm innenfor samme eiendom (men ikke mellom eiendommer).

Bare i noen få land har fornybare energisamfunn tillatelse til å eie og drive distribusjonsnettverk.

I TYSKLAND ...

eksisterer noen få slike initiativer til tross for at RED II-lovgivningen ikke er helt på plass. I Nederland er rettighetene på plass, men energimiljøene virker ikke interessert i å opptre som nettselskap. Det finnes noen få eksempler på CEC-er som eier og driver distribusjonsnettverk i Portugal.

Med unntak av Tyskland, Polen og Norge, er alle land i rute for å legge til rette for kollektivt egenforbruk (CSC) i en bygning så vel som i en blokk med flere leiligheter.

SPANIA ...

har allerede et avansert rammeverk for CSC som tillater deling av strøm blant kunder. Faktisk bruker de fleste av de eksisterende energisamfunnene (grunnet manglende gjennomføring av RED II), det juridiske rammeverket for eget forbruk. Slike ordninger er imidlertid begrenset til en radius på 500m rundt kilden og må plasseres i samme segment under samme lavspente transformatorstasjon. Det belastes da ingen nettgebyr, selv om det tilkommer merverdiavgift og andre avgifter. På regionalt nivå gir flere samfunn og kommuner incentiver til etablering av egenkonsumordninger gjennom tilskudd, subsidier og skattefritak.

EN LIGNENDE SITUASJON KAN VI SE I PORTUGAL ...

hvor eget forbruk heller ikke kommer med krav om å etablere en juridisk enhet som fører til at denne typen initiativer av mange blir sett på som et alternativ til fornybare energisamfunn.

Felles forbruk av egenprodusert energi er også direkte knyttet til begrepet energideling. Spania f.eks. åpner for energideling, men kun innenfor rettighetene og pliktene som faller inn under CSC-ordningen. Generelt kan det observeres en positiv tendens i landene til å tillate energideling, selv om det ikke er uvanlig at det introduseres sakte.

BELGIA ...

setter opp et lovverk for energideling. Siden 1. januar 2022 har kollektivt egenforbruk innenfor ett bygg vært mulig. Siden 1. juli 2022 har peer-to-peer-handel vært tillatt. Senere (fra 1. januar 2023) vil det bli mulig for energimiljøer å dele energi mellom medlemmer av et fellesskap.

Tre pilotprosjekter forventes å starte i fire av de fem flamske provinsene: Ett i en boligblokk med solcelleanlegg på taket, ett i et selskap og det siste i en sosialbolig. Hensikten er å lære av utfordringer og problemer når de oppstår i praksis, og å overvinne dem ved å implementere energideling i større skala.

I ITALIA ...

kan energi deles innenfor samme markedsområde, så lenge partene er knyttet til samme primærstasjon.

MULIGGJØRENDE RAMMEVERK

Per i dag er mange aktiviteter som fornybare energisamfunn og CEC har rett til å utføre ennå ikke gjennomførbare i flere COME RES-land, på grunn av mangel på markedsregulering, tekniske begrensninger (f.eks. dårlig tilgang til forbrukere med smarte målere) eller mangel på tilgjengelige data. Juridisk/teknisk støtte og økonomisk bistand er viktige faktorer for vellykket utvikling av fornybare energisamfunn. Kompleksiteten knyttet til tekniske og administrative prosedyrer, samt tunge autorisasjons- og lisensieringsprosesser, utgjør en stor barriere for energisamfunn og andre markedsaktører i mange land.²

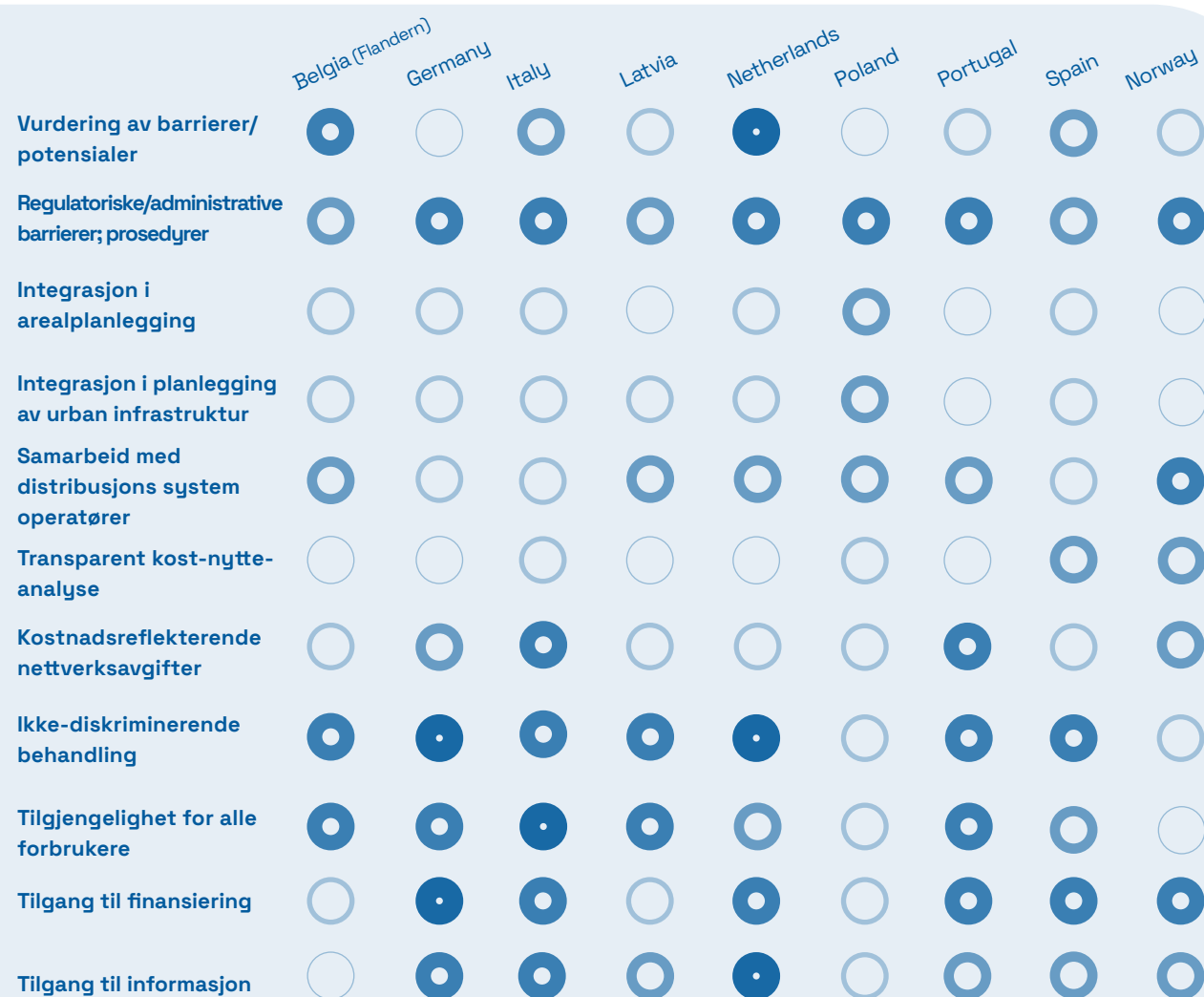
Medlemslandene gjør fremskritt med å opprette nødvendige rammeverk, men ikke nødvendigvis i den riktig hastigheten.

Det finnes fortsatt en lang liste med barrierer for fornybare energisamfunn, som hindrer dem i å bli

uavhengige og aktive markedsaktører. Dette kan være tekniske barrierer (f.eks. knyttet til nett og energideling), men også kombinasjonen av tekniske, administrative og unødvendig høye lisensieringsprosesser (Dårlig norsk ord, kan vi si noe annet?). Mangel på kunnskap og kompetanse blant innbyggere og offentlige myndigheter, mangel på menneskelige ressurser og manglende finansiering er faktorer som må løses. I mange COME RES-land er fornybare energisamfunn fortsatt hemmet av den langvarige usikkerheten knyttet til innføringen av RED II.

Følgende diagram viser i hvilken grad de ni COME RES-landene har lovgivning som fastsetter utviklingen av muliggjørende rammer.

² Mer informasjon om barrierene for fornybare energisamfunn finner du i COME RES Deliverable 2.3 "Synthesis case studies of drivers and barriers"

Hentet fra Krug et al, 2022 D7.1
i COME RES prosjektet

Skala:

0

1

2

3

4

5

Alle COME RES-land opplever mangel på kontroll med enhetene som omtaler seg selv som «energismann». Samtidig står fornybare energismann i alle land overfor hindringer knyttet til komplekse lisensierings- og registreringsprosedyrer.

For å sikre riktig tilgang for fornybare energismann og la dem utføre sine oppgaver, er det viktig at distribusjonssystemoperatører (DSO) samarbeider. I de fleste tilfeller ble det ikke funnet bestemmelser som oppmuntret til slikt samarbeid, med unntak av Belgia (Flandern), Nederland og Portugal.

I TYSKLAND ...

gjelder vanligvis de samme tillatelsesprosedyrene for alle RES-prosjekter av en viss teknologi og størrelse, uavhengig av eierskap. Som i flere andre analyserte land, er prosjekttillatelse en kompleks og langvarig prosess. De nylige endringene av loven om fornybare energikilder fra juli 2022 har ikke med vindkraft ≤ 18 MW og PV-prosjekter ≤ 6 MW utviklet av «borgerenergiseksjoner» fra auksjonssystemet, og minker dermed risikoen og den administrative innsatsen for disse energismannene.

I BELGIA (FLANDERN) ...

må energismann melde fra til regulatoren om at de finnes. De må melde fra om hvordan energifelleskapet oppfyller de nødvendige kriteriene (frivillig innsats, autonomi, kontroll, eierskap, mål). En ulempe er at det ikke er noe krav om at denne informasjonen skal være synlig for alle. En liste over registrerte REC-er og CEC-er er tilgjengelig på regulatorens nettsted, men det er ikke klart hvor ofte den oppdateres.

DEN FLAMSKE DSO-en, FLUVIUS OG

DE NEDERLANDSKE DSO-ene ...

(når den nye energiloven trer i kraft) er juridisk pålagt å utføre transaksjonene som kreves for energideling og -salg. I begge land må DSO'ene registrere de ulike formene for energiutveksling, kontrollere visse deltakelsesbetingelser, f.eks. om en digital måler er tilgjengelig på kvartalsbasis og rapportere inn kjøpte, injiserte og delte energimengder til energileverandører.

Det er ikke mange eksempler på at COME RES-land gir økonomiske spesialavtaler for medlemmer av fornybare energismann. Sannsynligvis fordi slike fortrinn for medlemmer av REC kan ha en negativ innvirkning på de som ikke er en del av et energifelleskap. Unntaket er Portugal, hvor REC-er og kollektive egenforbruksordninger er unntatt fra nett-tariffer under visse betingelser. Italia gir økonomiske insentiver for delt energi.

Diskriminerende behandling kan fortsatt observeres. I Polen er energikoooperativer begrenset til landlige kommuner. De spanske reglene om at fornybare energisamfunn skal begrenses til lavspentnettet eller til 500 meter fra produksjonskildene, kan også anses som diskriminerende.

Spesielle finansieringsordninger for fornybare energisamfunn er ofte tilgjengelige eller under utvikling. I flere tilfeller (rullerende midler i Tyskland og Nederland) må økonomisk støtte betales tilbake dersom det respektive prosjektet gjennomføres, mens det i andre tilfeller ikke er noe tilbakebetaling.

I de fleste land er det planlagt å gjøre økonomisk støtte tilgjengelig for energisamfunn.

I LATVIA ...

understreker de nylige endringene i energiloven og loven om elektrisitetsmarked at diskriminerende behandling bør unngås. Elmarkedsloven slår fast at statsforvaltningen skal sørge for lik rett til å søke om deltakelse i statsstøtteordninger ved planlegging av ny politikk og nye tiltak. Disse endringene slår også fast at elektrisitetsdeling ikke påvirker rettighetene og pliktene til de involverte partene som sluttbrukere, produsenter, forhandlere eller aggregatorer.

I prinsippet er deltakelse åpen for alle forbrukere. Lovgivning i enkelte land som Italia og Portugal nevner til og med lavinntekts- og sårbare husholdninger. Den spanske nasjonale strategien mot energifattigdom 2019-2024 fastsetter at blant tiltakene som skal vurderes på mellomlang/lang sikt i kampen mot energifattigdom, bør det å fremme kollektivt varme- og/eller strømforbruk vurderes. I flere land jobber noen av de eksisterende energisammenslutningene allerede med tiltak for å legge til rette for involvering av lavinntekts- og sårbare forbrukere.

ITALIA ...

gir opptil 100 prosent rentefri finansiering av støtteberettigede kostnader for utvikling av energisamfunn i små kommuner. National Recovery and Resilience Plan vil gi mer enn 2 milliarder euro til å installere 2000 MW ny kraftproduksjonskapasitet i kommuner med færre enn 5000 innbyggere, spesielt der det er fare for fraflytning.

PORTUGAL OG SPANIA ...

har også finansieringsordninger for energisamfunn gjennom sin nasjonale plan for gjenoppretting og motstandskraft.

I TYSKLAND ...

har den føderale regjeringen besluttet å etablere en økonomisk støtteordning for energiselskaper innen vindenergi, inspirert av lignende aktiviteter på regionalt nivå.

I tillegg til denne økonomiske støtten er det et presserende behov for kapasitetsbygging og tilgang til informasjon. I flere land spiller lokale, regionale og/eller nasjonale energibyråer eller andre offentlige aktører en nøkkelrolle for å gi informasjon og kapasitetsbygging for energisamfunn, inkludert fornybare energisamfunn, i tillegg til energimiljøer og deres foreninger.

Samtidig tjener offentlige myndigheter, som kommuner, stort på regelverks- og kapasitetsbyggende støtte. Men i de fleste analyserte land er spesifikk regulerings- og kapasitetsbyggingsstøtte for offentlige myndigheter ikke tilgjengelig.

I SPANIA ...

vil dedikerte samfunnstransformasjonskontorer og finansieringsordningen 'CE-Aprende' lette tilgangen til informasjon og fremme konseptet med fornybare energisamfunn. Når det gjelder juridisk/teknisk støtte, har finansieringsordningen 'CE-Planifica' som mål å gi midler til planlegging av alle tekniske, juridiske og administrative aspekter. Dessuten har mange regioner sine egne handlingsplaner for å fremme utviklingen av fornybare energisamfunn (f.eks. Andalucía, Valencia, Navarra). Det samme gjelder mange lokale kommuner, spesielt med hensyn til administrativ/ juridisk støtte.

I SPANIA ...

er det utarbeidet veiledning for lokale myndigheter. Dessuten har den planlagte finansieringen «CE-Aprende» og «CE-Oficinas» som mål å etablere et nettverk av støtteaktiviteter, som offentlige myndigheter kan dra nytte av, inkludert opprettelsen av kontorer over det spanske territoriet. I Tyskland gis slik støtte ofte av delstatsmyndighetene f.eks. gjennom regionale energibyråer.

DET LATVISKE ØKONOMIDEPARTEMENTET ...

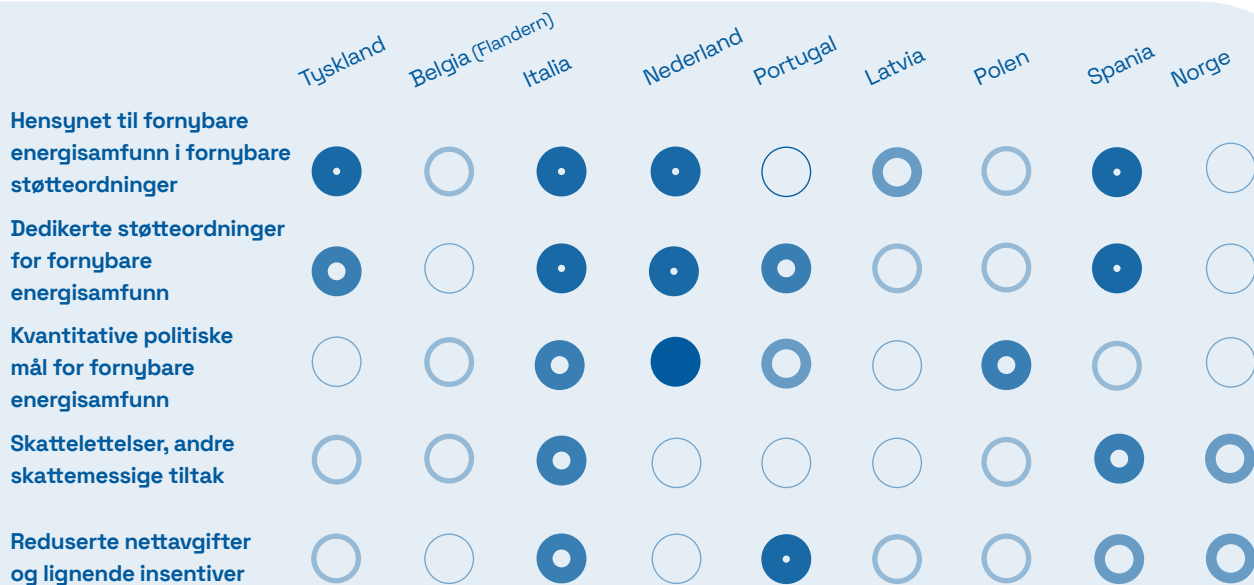
planlegger å publisere retningslinjer for energisamfunn, inkludert anbefalinger til offentlige myndigheter. Portugal kan se lignende retningslinjer i fremtiden.

STØTTEORDNINGER OG INSENTIVER

Medlemsstatene setter gradvis opp støtteordninger for fornybare energisamfunn, selv om hastigheten og form er forskjellig. I Spania og Italia innlemmer de støtten i de nylige planene for gjenoppretting (etter

Covid-pandemien), som en del av strategien sin for å fremme fornybar energi. I Portugal vil støtten bli gitt gjennom det siste finansieringsprogrammet. Følgende graf viser i hvilken grad de ni landene har implementert relevante støtteordninger og incentiver.

Hentet fra Krug et al, 2022 D7.1
i COME RES prosjektet

Skala:

0

1

2

3

4

5

De siste årene har det vært en overgang til vederlag gjennom konkurranseutsatte ordninger eller auksjoner. Mens de generelt har lyktes med å redusere prisen/kWh på fornybar energi, har mindre aktører, som lokale energisamfunn, slitt med å henge med i et så høyt profesjonelt og konkurransedyktig miljø. Det kommer ikke som noen overraskelse at RED II krever at medlemsstatene vurderer spesifisitetene til fornybare energisamfunn i utformingen av fornybare støtteordninger for å sikre at de kan delta på lik linje.

AUKSJONSORDNINGENE I TYSKLAND, SPANIA OG BELGIA ...

er i ferd med å inkludere flere fornybare energisamfunn. I det tyske tilfellet vil CITIZENS ENERGY COMPANIES innenfor landbaserte vindkraftanlegg (≤ 18 MW) og solkraft (≤ 6 MW) ikke være forpliktet til å delta i anbud. Godtgjørelsen vil være basert på marked premium som vil bli knyttet til resultatet av auksjoner i foregående år (for solkraft) og for året før det (for vindkraft).

I Spania er det opprettet spesielle budvinduer utelukkende for «borgerledede, distribuerte solcelleproduksjonsprosjekter», som oppfyller visse kvalifikasjonskriterier. Nederland har en spesiell innmatingstariff for fornybare energisamfunn kalt «Cooperative Energy Generation» (SCE)-tilskuddet.

I Belgia (Flandern) blir det grønne sertifikatsystemet gradvis erstattet av anbud og auksjoner. Auksjoner gjelder allerede for mellomstore solcelleanlegg og små og mellomstore vindparker på land. Det flamske ministerrådet besluttet å utvide omfanget for mellomstore solcelleanlegg fra 25 kW til 5 MW til å inkludere leilighetsbygg, CEC-er og fornybare energisamfunn som en underkategori.

få av de ni landene som er under lupen har etablert eksplisitte kvantitative mål for utvikling av energisamfunn eller relaterte mål.

DEN LOKALE ENERGI- OG KLIMAPAKTEN I FLANDERN ...

ser for seg at det innen 2030 skal være ett samarbeidsprosjekt for fornybar energi (for eksempel energisamfunn) per 500 innbyggere og 50 kollektive boligrenoveringer per 1000 boenheter.

DEN NEDERLANDSKE KLIMAAVTALEN ...

fastsetter målet om 50 prosent lokalt eierskap av fornybar energi på land innen 2030. Dette målet er en intensjon, og er ikke bindende. Betydningen av begrepet «lokalt eierskap» er ikke nærmere definert. I Polen er et mål om å etablere 1 million prosumenter og 300 «bærekraftige energiområder» (energikoooperativer, energiklynger og andre enheter) innen 2030, nedfelt i den nasjonale handlingsplanen for fornybar energi og «Polens energipolitikk til 2040».

I noen land som Tyskland, Italia, Nederland og Spania spiller det regionale og kommunale nivået en nøkkelrolle i å gi utfyllende støtte, for eksempel gjennom egne støtteordninger, dedikerte innbygger-/samfunnsenergifond, gjennom informasjonstilbud, rådgivningstjenester, nettverksbygging og andre former for kapasitetsutvikling. På grunn av betydelig innflytelse fra regionale og kommunale nivåer på utviklingen og lokaliseringen av fornybare energisamfunn, er det klare indikasjoner på at flernivådialog og samarbeid mellom styringsnivåene kommer til å øke i de fleste land. Flere italienske regioner utvikler sine egne regionale juridiske rammer for å støtte fornybare energisamfunn. Nederland følger en polysentrisk tilnærming der 30 energiregioner er ansvarlige for å støtte fornybare energisamfunn.

Å sette spesifikke politiske mål for fornybare energisamfunn vil også sende et sterkt signal om at energisamfunn vil bli støttet i det lange løp. Bare noen

FREMTIDSUTSIKTER

Mange positive utviklingstrekk har dukket opp siden vår gjennomgang av gjennomføringsfremdriften i februar 2021. Det er ingen tvil om at flere av COME RES-landene vi har undersøkt i økende grad anerkjenner retten til fornybare energisamfunn som aktører på energimarkedet, selv om det fortsatt gjenstår flere barrierer. Kollektivt egenbruk og energideling, viktige hjørnesteiner for å la fornybare energisamfunn benytte sin egenproduserte energi, er på vei oppover, men ikke overalt. COME RES-landene bruker lang tid på å gjøre de nødvendige endringene i energimarkedene sine.

Selv om man kan se en positiv utvikling, er ikke tempoet og engasjementet det samme over hele linja. Noen land

har lange tradisjoner for energisamfunn, mens andre har nylig startet å utforske feltet. Det er derfor positivt å se at selv land med lite erfaring med energisamfunn ser ut til å være svært aktive i å legge til rette for å utvikle slike samfunn.

Det er også tydelig at det å kopiere spesifikasjonene i de relevante RED II-artiklene aldri var et alternativ, med tanke på forskjellene mellom medlemslandenes infrastruktur og energistyring. De store forsinkelsene i innføringen (av fornybare energisamfunn?) reiser spørsmålet om EUs bestemmelser, vilkår og tidsfrister tar hensyn til forskjellene, kompleksiteten og tregheten i de nasjonale energimarkedene.

Kontakt

✉ info@come-res.eu
 🐦 [@comeres_eu](https://twitter.com/comeres_eu)
 in COME RES project
 🌐 www.come-res.eu

Prosjektkoordinasjon

Environmental Policy Research Centre
 Freie Universität Berlin
 Dr. Maria Rosaria Di Nucci

Eneansvaret for innholdet i denne publikasjonen ligger hos forfatterne og reflekterer ikke nødvendigvis EU-kommisjonens mening. Dette prosjektet har mottatt finansiering fra EUs Horizon 2020 forsknings- og innovasjonsprogram under tilskuddsavtale nr. 953040.

Partnere

